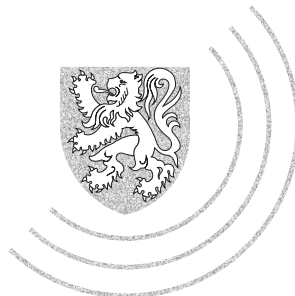

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2001-2002

14 november 2001

ONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten enerzijds, en Turkmenistan anderzijds, met de bijlagen I, II, III, IV en V, het protocol betreffende wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken en de slotakte, ondertekend te Brussel op 25 mei 1998

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Patrick Hostekint**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Johan Weys ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, Jacques Laverge, Stefaan Platteau ;

de heren Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete, Miel Verrijken ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Johan Sauwens.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Luk Van Nieuwenhuysen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Zie :

769 (2000-2001)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Inleidende uiteenzetting door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Ambtenarenzaken en Buitenlands Beleid	4
I.1. Algemene situering van de PSO-formule	4
I.2. Turkmenistan en de PSO-formule	4
I.3. Schets van het partnerland	4
A. Politieke situatie	4
B. Economische perspectieven	5
II. Algemene bespreking	5
II.1. Tussenkomsst van de heer Stefaan Platteau	5
II.2. Tussenkomsst van de heer Luc Van den Brande	5
III. Stemmingen	5
III.1. Artikelsgewijze stemming	5
III.2. Stemming over het geheel	6

DAMES EN HEREN,

Op datum van donderdag 25 oktober 2001 werd in de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden het ontwerp van decreet houdende instemming met de Europese partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst met Turkmenistan besproken en goedgekeurd. Deze goedkeuring gebeurde bij wege van unanimititeit.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE HEER PAUL VAN GREMBERGEN, VLAAMS MINISTER VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, AMBTENARENZAKEN EN BUITENLANDS BELEID

I.1. Algemene situering van de PSO-formule

De voorliggende partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst (PSO) tussen de Europese Unie en haar lidstaten enerzijds en Turkmenistan anderzijds, werd op 25 mei 1998 in Brussel ondertekend. De overeenkomst komt in de plaats van de vroegere overeenkomst inzake handel en commerciële en economische samenwerking, die op 18 december 1989 tussen de Europese Gemeenschappen en de toenmalige Sovjet-Unie werd gesloten, en die op 1 april 1990 in werking trad.

De minister wijst de commissieleden er daarna op dat de PSO in wezen een bijzonder originele formule is die specifiek ontwikkeld werd voor de republieken die ontstonden ten gevolge van het uiteenvallen van de Sovjet-Unie in 1991. De PSO's houden in dat opzicht dan ook het midden tussen de voormelde oude overeenkomst van 1989 en de met de (eveneens ex-communistische) landen van Centraal- en Oost-Europa gesloten associatieverdragen (de zogenaamde "Europa-overeenkomsten"). Enerzijds was de oude overeenkomst ontoereikend, gezien de nood aan verregaande hervormingen in de betrokken landen. En anderzijds voldeden die ex-Sovjetrepublieken ook niet aan de politieke en economische voorwaarden voor het sluiten van associatieverdragen. Die laatste voeren immers een vrijhandelszone in, en houden ook een zeker perspectief in op toetreding tot de Europese Unie.

De richtlijnen voor de PSO's gingen uit van een gemeenschappelijke basis voor de onderhandelingen met elk van de betrokken ex-Sovjetrepublieken. Dit weliswaar met dien verstande dat het tempo en de resultaten van de onderhandelingen afhankelijk

waren van de economische en de politieke ontwikkeling van de individuele partners.

I.2. Turkmenistan en de PSO-formule

In het licht van het voorgaande is het dan ook wel enigszins revelerend dat Turkmenistan het voorlaatste ex-USSR-land is dat aan de beurt komt voor het afsluiten van een dergelijke PSO. Het laat daarbij enkel nog Tadzjikistan achter zich, omdat dat land wegens zijn labiele politieke situatie vooralsnog helemaal niet in aanmerking komt.

De minister kan verder bevestigen dat de PSO met Turkmenistan deel uitmaakt van een ruimere strategie die de realisatie van grotere stabiliteit en veiligheid in Centraal-Azië en op heel het Europese continent tot doel heeft. De overeenkomst beoogt specifiek de bevordering van nauwe betrekkingen en samenwerking en de ondersteuning van de noodzakelijke politieke en economische hervormingen in de Turkmeense republiek.

I.3. Schets van het partnerland

Voor een omstandige politieke en economische schets van Turkmenistan verwijst de minister de commissieleden naar de gedegen memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet. In het licht daarvan zal hij zijn eigen toelichting beperken tot de meest recente gegevens die over het land beschikbaar zijn.

A. Politieke situatie

De minister verklaart dienaangaande dat niet kan ontkend worden dat de Turkmeense president, Saparpurat Niyazov, zijn land op een vrij autoritaire wijze leidt. Tekenend daarvoor is wel dat hij zich tot president-voor-het-leven heeft laten uitroepen, met de titel "Turkmenbachi" hetgeen staat voor "vader van alle Turkmenen". Volgens de Turkmeense grondwet is hij overigens tegelijk ook de regeringsleider.

Niyazov zweert verder bij het neutraliteitsprincipe. Principe dat hij overigens ook zoveel mogelijk wenst te handhaven voor wat het conflict in Afghanistan betreft. Zo steunt Turkmenistan wel de Westerse coalitie tegen de Taliban, maar wil het niet dat vanop zijn grondgebied acties uitgevoerd worden. Het heeft echter wel ingestemd met humanitaire vluchten over zijn grondgebied. Verschillende hulporganisaties staan ook klaar in Turkmenistan om de noodlijdende Afghaanse bevolking te helpen.

Turkmenistan heeft overigens een vrij ongecontroleerde grens met Afghanistan. In Noord-Afghanistan leven zowat 400.000 etnische Turkmenen, waarvan – in bepaalde hypothesen – verondersteld mag worden dat ze wellicht mogelijks het gros van de vluchtelingen naar Turkmenistan zouden kunnen vormen. Dat kan leiden tot problemen in Turkmenistan zelf. De half-nomadische Noord-Afghaanse Turkmenen zijn immers een zekere economische afhankelijkheid gewoon. Bovendien behoren zij tot andere clans dan de Turkmeense machthebbers – iets wat in de context van die regio niet zonder belang is.

B. Economische perspectieven

De minister laat verder opmerken dat ondanks de wat precaire situatie in de Centraal-Aziatische regio, het BNP van Turkmenistan toch pijlsnel stijgt. In 2000 bedroeg die stijging 17 percent, terwijl voor de eerste negen maanden van 2001 met een stijgingspercentage van 18,1% wordt gerekend. In het BNP neemt de industrie 37% voor haar rekening, terwijl de landbouw en de bouw goed zijn voor respectievelijk 23 en 10 percent.

De rijkdom van het land berust vooral op zijn aardgasreserves. Met name nam de gasexport vooral sterk toe naar Oekraïne, Rusland en Iran. Nog maar deze maand werd overigens een reusachtige nieuwe gasbel ontdekt in het oosten van het land. De keerzijde van de medaille is echter dat er bijna 25 miljard US dollar (1.124 miljard BEF of 27,9 miljard euro) aan buitenlandse investeringen nodig zou zijn voor het aanleggen van pijplijnen en het aanpassen van de infrastructuur. Slechts op die manier kan de industrie zich optimaal ontwikkelen. Waarbij de minister nog laat opmerken dat een mogelijke machtswissel in Afghanistan ongetwijfeld de kans zou verhogen dat werk gemaakt wordt van een gaspijpleiding naar Pakistan via het westen van Afghanistan. Een project in die zin werd in 1998 opgeborgen na Amerikaanse vergeldingsacties in Afghanistan voor de aanslagen tegen de VS-ambassades in Kenia en Tanzania.

Relevant is in dit opzicht eveneens dat president Niyazov begin juli een nieuwe top heeft aangekondigd over de verdeling van de Kaspische Zee. Die top zou ongeveer moeten samenvallen met de viering van de tiende verjaardag van de Turkmeense onafhankelijkheid.

II. ALGEMENE BESPREKING

II.1. Tussenkomst van de heer Stefaan Platteau

Voor de heer Stefaan Platteau staat het buiten kijf dat Vlaanderen het aan zichzelf en de wereldgemeenschap verplicht is om dit verdrag goed te keuren. Zowel zijn geostrategische ligging als zijn ongekende (en nog grotendeels onontgonnen) reserves aan aardgas, maken van Turkmenistan op termijn immers een niet te versmaden politiek-militaire en handelspartner.

Op een wat meer mundaan niveau laat de heer Platteau verder ook opmerken dat Turkmenistan, net als de meeste andere voormalige Centraal-Aziatische Sovjetrepublieken, door zijn rijke culturele erfgoed en zijn grote natuurpracht ook onmiskenbaar over een zeker toeristisch potentieel beschikt.

II.2. Tussenkomst van de heer Luc Van den Brande

De heer Luc Van den Brande stelt insgelijks vast dat Turkmenistan in de huidige internationale crisis rond Afghanistan potentieel én effectief een uiterst belangrijke rol speelt. Zijn principieel-neutrale opstelling heeft het land er immers niet van weerhouden om – weliswaar voor wat de civiele aspecten van de operaties betreft – aan de anti-terrorisme-alliantie de nodige toelatingen te verlenen om vanop zijn grondgebied, en vanuit zijn luchtruim, een aantal vitale humanitaire missies uit te voeren. Met inachtneming van de nodige nuanceringen kan men hier dus wel degelijk het geostrategisch belang van Turkmenistan uit afleiden.

III. STEMMINGEN

III.1. Artikelsgewijze stemming

Artikel 1

Ter stemming gelegd wordt het eerste artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimitéit van 10 stemmen.

Artikel 2

Ter stemming gelegd wordt daarna ook het tweede artikel van het ontwerp van decreet aangenomen bij unanimititeit van 10 stemmen.

III.2. Stemming over het geheel

In zijn geheel ter stemming gelegd wordt het ontwerp van decreet "houdende instemming met de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten enerzijds, en Turkmenistan anderzijds, met de bijlagen I, II, III, IV en V, het protocol betreffende wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken en de slotakte, ondertekend te Brussel op 25 mei 1998" tenslotte eveneens bij unanimititeit van 10 stemmen aangenomen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Patrick HOSTEKINT Luc VAN DEN BRANDE
